

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 50/26

2026 m. balandžio 14 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-590/23 | *Pelham* (Sąvoka „pastišas“)

Teisingumo Teismas patikslino „pastišo“ išimties taikymo sritį, susijusią su „muzikos garso fragmentų ėmimu“ (angl. *sampling*)

Ši išimtis skirta deramai pusiausvyrai tarp autorių teisių apsaugos ir menų laisvės apsaugos užtikrinti

Nagrinėdamas ilgai trukusį ginčą dėl Vokietijos grupės „Kraftwerk“ dainos fragmento (angl. *sample*) perėmimo, Teisingumo Teismas patikslino „pastišo“ išimties, leidžiančios naudoti autorių teisių saugomus kūrinio elementus be išankstinio teisių turėtojų leidimo, taikymo sritį.

Teisingumo Teismas, be kita ko, konstatavo, kad ši išimtis apima kūrinius, kurie primena vieną ar kelis egzistuojančius kūrinius, o kartu suvokiamai skiriasi nuo jų ir kuriuose naudojami, įskaitant „garso fragmentų ėmimą“ (*sampling*), tam tikri jiems būdingi autorių teisių saugomi elementai, siekiant sukurti tokią meninę ar kūrybinę sąveiką su tais kūriniais, kuri būtų atpažįstama kaip tokia. Ši sąveika gali būti įvairių formų, pavyzdžiui, atviras tų kūrinių stiliaus imitavimas, jų pagerbimas arba humoristinė ar kritiška konfrontacija su jais.

1977 m. Vokietijos muzikos grupė „Kraftwerk“ išleido fonogramą, kurioje buvo įrašyta daina „Metall auf Metall“.

Abu šios grupės įkūrėjai Vokietijos teismuose pareiškė ieškinius dviem dainos „Nur mir“ kompozitoriams ir fonogramų, kuriose ši daina buvo įrašyta 1997 m. (ir dar kartą 2004 m.), gamintojai *Pelham GmbH*. Jie¹ tvirtino, kad atsakovai visų pirma pažeidė jų, kaip fonogramų² gamintojų, autorių teisėms gretutines teises, nes elektroniniu būdu nukopijavo iš dainos „Metall auf Metall“ maždaug dviejų sekundžių trukmės ritmo sekos fragmentą (*sample*) ir panaudojo jį kaip nenutrūkstamą pasikartojimą dainoje „Nur mir“.

Jau daugiau nei 20 metų besitęsiančiame ginče³ liko išspręsti klausimą, ar šis garso fragmentų ėmimas nuo 2021 m. birželio 7 d. yra leidžiamas kaip naudojimas „pastišui“. Nuo minėtos dienos Vokietijoje įsigaliojo autorių teisių ir fonogramų gamintojo teisių išimtis, leidžianti atgaminti, platinti ir viešai skelbti paskelbtą kūrinį karikatūros, parodijos ar pastišo tikslais.

Kadangi ši išimtis kyla iš Sąjungos teisės⁴, Aukščiausiasis Federalinis Teismas paprašė Teisingumo Teismo patikslinti sąvokos „pastišas“ taikymo sritį.

Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad „pastišo“ išimtis⁵ apima kūrinius, kurie primena vieną ar kelis egzistuojančius kūrinius, o kartu suvokiamai skiriasi nuo jų ir kuriuose naudojami, įskaitant „garso fragmentų ėmimą“ (*sampling*), tam tikri jiems būdingi autorių teisių saugomi elementai, siekiant sukurti tokią meninę ar kūrybinę sąveiką su tais kūriniais, kuri būtų atpažįstama kaip tokia⁶. Ši sąveika gali būti įvairių formų, pavyzdžiui, atviras tų kūrinių stiliaus imitavimas, jų pagerbimas arba humoristinė ar kritiška konfrontacija su jais.

Tam, kad būtų galima konstatuoti, jog naudojimas yra skirtas „pastišui“, pakanka, kad „pastišo“ pobūdį galėtų atpažinti asmuo, žinantis egzistuojantį kūrinį, iš kurio paimti elementai. Taigi nebūtina konstatuoti, kad naudotojas turėjo ketinimą naudoti kūrinį tokiais tikslais.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad toks „pastišo“ išimties aiškinimas užtikrina deramą pusiausvyrą tarp menų laisvės apsaugos ir autorių teisių apsaugos bei teisinio saugumo.

Aukščiausiasis Federalinis Teismas turi priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo atsakymus. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Aukščiausiasis Federalinis Teismas pažymėjo, kad, remiantis ankstesnėje instancijoje⁷ padarytomis išvadomis, daina „Nur mir“, kurios muzikos žanras skiriasi, sudaro meninę konfrontaciją su ritmo seka, perimta iš dainos „Metall auf Metall“, tačiau, nepaisant sulėtinto tempo ir ritmo neatitikimo, gali būti atpažįstama kaip užuomina į originalą.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas ir jo santrauka](#), jeigu rengiama, nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

Likite su mumis!

¹ Kadangi vienas iš jų mirė 2020 m., nuo tada jo teisių perėmėja yra bylos šalis.

² Jose įrašyta daina „Metall auf Metall“.

³ Atsakydamas į ankstesnį Vokietijos Aukščiausiojo Federalinio Teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą toje pačioje byloje, Teisingumo Teismas jau yra patikslinęs, kad *sampling* gali pažeisti fonogramos gamintojo teises, jeigu tai buvo atlikta be jo leidimo. Vis dėlto garso fragmento, paimto iš fonogramos, naudojimas pakeista ir klausant neatpažįstama forma nepažeidžia šių teisių, net jeigu toks leidimas neduotas (žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimą *Pelham ir kt.*, [C-476/17](#); taip pat žr. spaudos pranešimą [Nr. 98/19](#)).

⁴ 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2001/29/EB](#) dėl autorių teisių ir gretutinių teisių tam tikrų aspektų suderinimo informacinėje visuomenėje. Pagal šią direktyvą valstybės narės gali numatyti išimtis ar apribojimus, susijusius su išimtinėmis teisėmis atgaminti ir viešai paskelbti kūrinius, be kita ko, kai tai susiję su naudojimu karikatūrai, parodijai ar pastišui.

⁵ Nurodyta direktyvos 5 straipsnio 3 dalies k punkte. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas patikslino, kad „pastišo“ išimtis nėra bendroji norma (vok. *Auffangtatbestand*), t. y. ji apima bet kokią kūrybiško autorių teisių saugomos medžiagos panaudojimo formą.

⁶ Todėl „pastišo“ sąvoka neapima paslėpto saugomų objektų imitavimo ar net plagijavimo.

⁷ Tai yra bylą nagrinėjęs Hamburgo aukštesnysis apygardos teismas.